

We Lwowie, dnia 2. kwietnia 1900.

Aleg. 91**Sprawozdanie**

komisyi administracyjnej o administracji krajowych funduszów pożyczkowych na budowy koszar dla wojska za czas od 1. października 1898 do 30. listopada 1899.

Wysoki Sejmie!

Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracji krajowych funduszów pożyczkowych na budowy koszar dla wojska świadczy, iż Wydział krajowy wykonał ściśle uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 4. marca 1899, tudzież że interesu tych funduszów gorliwie i skutecznie przeciw nieuprawnionym wymaganiom wojskowości broił, a przekonywa, co komisya administracyjna zaznacza, że jak wszelkie przez szereg lat przez Wysoki Sejm uchwalane wezwania do c. k. Rządu o zasiłek ze Skarbu Państwa dla gmin względnie dla kraju na budowę koszar i o pokrywanie kosztów budowy koszar na pomieszczenie nowych oddziałów wojska potrzebnych ze Skarbu Państwa, tak też uchwalone przez Wysoki Sejm dnia 4. marca 1899 ustęp 2. i 3. wezwania, mimo starań Wydziału krajowego nie odniosły żadnego skutku, dotąd bowiem nieotrzymał Wydział krajowy na swoje w tej sprawie odezwy żadnego zawiadomienia o skutku onych.

W przekonaniu że Wydział krajowy jak dotąd, tak i nadal gorliwie czuwać będzie nad korzystnym załatwieniem wspomnianych uchwał Wysokiego Sejmu, nie uważa komisya administracyjna za odpowiednie, ponawiać takowe.

Stan trzech krajowych funduszów na budowę koszar dla wojska, zostających w administracji Wydziału krajowego, jest wedle sprawozdania Wydziału krajowego z uwzględnieniem zmian, jakie już po przedłożeniu sprawozdania zaszły — i zamknięć rachunków za rok 1899, następujący:

I. Krajowy fundusz pożyczkowy dla gmin i osób prywatnych, dotowany z funduszu krajowego łączną kwotą	1,391.500 zł. — ct.
wynosił wedle zamknięcia rachunków z końcem r. 1898 na pożyczkach u gmin i osób prywatnych	1,423.657 zł. 32 ct.
w zapasie kasowym	25.720 „ 20 „
Razem	1,449.377 zł. 52 ct.
wzrósł zatem skutkiem chwilowych lokacyi i odsetek zwłoki pobieranych o.	57.877 zł. 52 ct.
w porównaniu ze stanem z końcem r. 1897, w którym przyrost wynosił.	55.953 „ 65 „

powiększył się w r. 1898 o . . . . . 1.923 zł. 87 ct.

W r. 1899 wypłacono tylko trzy pożyczki w łącznej kwocie 127.500 zł., gmina bowiem Tarnów nie podniosła przypadającej do wypłaty w tym roku resztującej pożyczki 50.000 zł., której to okoliczności przypisać należy, że dochody funduszu wystarczyły na wypłatę pożyczek, a nadto pozostał z końcem r. 1899 zapas kasowy w kwocie 29.875 zł. 81 ct.

W r. 1900 wypłacone być mają:

gminie miasta Tarnów nie podniesiona w r. 1899 kwota	50.000 zł. — ct.
i gminom: Kołomyja, Stanisławów i Żółkiew pożyczki w łącznej kwocie	107.500 „ — „
Razem	157.500 zł. — ct.
Na pokrycie służebć będą bieżące dochody w kwocie około	127.000 „ — „
i pozostała z końcem roku 1899 reszta kasowa	29.875 „ 81 „
Razem	156.875 zł. 81 ct.

niewielki niedobór około . . . . . 624 „ 19 „
znajdzie pokrycie chwilowe w zapasie kasowym funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859 wynoszącym 17.156 zł. 3 ct.

Zaznaczyć na tem miejscu należy, że Wydział krajowy uchwałą z 14. listopada 1899 L. 74.463 przyznał gminie miasta Rzeszowa ulgę, iż pożyczki w ogólnej kwocie 250.000 zł. przeznaczone na budowę koszar normalnych, spłacać ma od 1. stycznia 1900, resztę zaś pożyczek zamiast w pięciu latach w latach dziesięciu, tudzież że uchwałą z 12. września 1899 L. 44.355 przyznał w uwzględnieniu znanego krytycznego finansowego położenia gminy Trembowla, po ściągnięciu znaczniejszej części zaległości w drodze przymusowej, ulgę, iż gminie tej zezwolił warunkowo spłacić resztujące pożyczki w stosunku nowego 20-letniego okresu, jednakże tylko na tak długo, dopóki wojskowość za koszarę gminne czynsz płacić będzie. Dla zapewnienia zaś regularnej spłaty rat pożyczkowych uzyskał Wydział krajowy kondykt na ten czynsz, który już wpływa do funduszu koszarowego.

Przy obliczeniu dochodów na r. 1900 na 127.000 zł. są powyższe ulgi uwzględnione.

Promesy przez Wydział krajowy wydane, dotąd niezrealizowane, razem z przyznaną uchwałą z 6. października 1899 L. 64.635 gminie miasta Sanoka na budowę koszar wzorowych dla załogi wojskowej — bezprocentową w 15 latach zwrotną pożyczką 150.000 zł., która płatną będzie w latach 1911, 1912 i 1913 wynoszą łączną kwotę 957.500 zł.

W promesach już udzielonych zaszła ta zmiana, że Wydział krajowy promesę wydaną gminie miasta Kołomyi na 180.000 zł. z powodu, iż gmina nie mogła sobie zapewnić dalszej pożyczki na budowę koszar normalnych dla dwóch batalionów obrony krajowej potrzebnej, w kwocie 120.000 zł. rozdzielił w ten sposób, że gminie miasta Kołomyi zapewnił wypłatę 72.000 zł. na ukończenie robót rozpoczętych przy innych koszarach — zaś resztę 108.000 zł. przyznał Feiwlowi Rohatynowi na budowę koszar normalnych dla dwóch batalionów obrony krajowej w Kołomyi, a to z zastrzeżeniem, iż na jakąkolwiek dalszą pożyczkę liczyć nie może. Termina wypłaty i wysokość rat obu tych pożyczek zostały nie zmienione, po 60.000 zł. w latach 1906, 1907 i 1908.

Promesy na pożyczki przez Wydział krajowy wydane niezrealizowane wynoszą łączną kwotę	957.500 zł. — ct.
w porównaniu z promesami do końca r. 1898 wydanymi wynoszącymi	985.000 „ — „
zmniejszyły się o kwotę	27.500 zł. — ct.

a wypłata onych rozłożona na lata 1900 do 1913 włącznie.

Jeżeli, czego spodziewać się można, żądania wojskowości o budowę nowych koszar ustaną, jest nadzieja, że fundusz pożyczkowy wystarczy na pokrycie już wydanych promes, szczególnie wskutek odmownej odpowiedzi Wydziału krajowego (LW. 11.224/1898) na żądanie c. i k. komendy X. korpusu o budowę szpitala wojskowego w Rzeszowie, a to tem bardziej, gdy zdaniem komisji administracyjnej kraj nie może być zniewolony do budowy szpitali wojskowych, zaś ze względu na wy-czerpany do r. 1913 fundusz pożyczkowy, tudzież ze względu na to, iż uchwały Wy-sokiego Sejmu od szeregu lat ponawiane o zasilenie funduszu pożyczkowego na bu-dowy koszar ze Skarbu Państwa dotąd nie zostały załatwione, wszelkim przyszłym żądaniom wojskowości o budowę nowych koszar lub szpitali dla wojska odmawiać należy.

Z końcem r. 1899 przedstawia się stan krajowego funduszu pożyczkowego następnie:

wypłacono pożyczek	2,571.950 zł. — ct.
ściągnięto wedle zamknięcia rachunków z końcem r. 1899	1,149.407 „ 97 „
okazuje się należytość u gmin z dniem 31. grudnia 1899	1,422.542 zł. 3 ct.
w kwocie	

W roku 1899 spłaciły gminy do końca grudnia 128.615 zł. 29 ct.

Różnica między cyframi w sprawozdaniu Wydziału krajowego podanemi a cyframi przez komisję administracyjną umieszczonemi, znajduje tłumaczenie w tem, że Wydział krajowy brał za podstawę sprawozdania rachunki z dnia 31. października 1899 zaś komisya administracyjna opiera się na zamknięciu rachunków z dniem 31. grudnia 1899. — Różnica ta niewielka, wynosi 256 zł

II. Krajowy fundusz byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859 wynosił pierwotnie 51.749 zł. Z tego funduszu udzielono gminie miasta Żółkiew bezprocentową pożyczkę w kwocie 50.000 zł. z której dłużną jest jeszcze kwotę 45.500 zł. — ct. zapas kasowy ulokowany na 4°/_o w Banku krajowym wynosi . 17.156 „ 03 „ fundusz ten wynosi zatem obecnie . . . . . 57.656 zł. 03 ct. w porównaniu ze stanem pierwotnym . . . . . 51.749 „ — „ wzrósł o kwotę . . . . . 5.907 zł. 03 ct. powstała z odsetek lokacyjnych.

III. Krajowy fundusz budowy koszar krajowych powstał wskutek naglącej potrzeby pobudowania w jak najkrótszym czasie całego szeregu koszar dla wojska.

Na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z dnia 8. lutego 1895 sankcyonowanej Najwyższem postanowieniem z 25. września 1895 zaciągnięta została w galic. funduszu propinacyjnym czteroprocentowa pożyczka 1,500.000 zł, od której fundusz krajowy opłaca procenta, zaś raty amortyzacyjne krajowy fundusz koszar krajowych z wynagrodzenia pobieranego za pobudowane koszary.

Prócz pobudować się mających i pobudowanych z tego funduszu pięciu kompleksów koszar w Rawie ruskiej, Mostach wielkich, Zaleszczykach i we Lwowie, wybudowaną być ma na mocy uchwały Wysokiego Sejmu z 4. marca 1899 kryta ujeżdżalnia przy koszarach dla kawaleryi na Wulce kosztem 40.000 zł., które krajowy fundusz koszar krajowych w r. 1900 z dochodów swoich wypłacić ma.

Przez wstawienie tej kwoty do preliminarza funduszu koszar krajowych na r. 1900 okazał się niedobór w kwocie 10.000 zł., który jednak znajdzie pokrycie w dochodach roku 1901 a w r. 1900 pokryty zostanie z zapasu kasowego przeznaczonego na koszt utrzymania wszystkich koszar krajowych, ewentualnie chwilowo z zapasu kasowego funduszu byłego galic. korpusu ochotników z r. 1859.

Zaznaczyć należy, że wedle sprawozdania Wydziału krajowego c. i k. Komenda XI. korpusu pismem z 12. kwietnia 1899 Nr 1195. żądała zmianę warunków budowy tej ujeżdżalni ustanowionych a reskryptem c. i k. państwowego Ministerstwa wojny z 13. maja 1899. Nr. 1588. H. B. Oddz. 8. przyjętych, w ten sposób, ażeby Wydział krajowy sam budowę zakontaktuwał i przedsiębiorcy koszt budowy wypłacił, oraz by wynagrodzenie za ujeżdżalnię wynosiło 5°/_o a nie 6°/_o od wydanego na budowę kapitału; że Wydział krajowy w odpowiedzi na tę odezwę z dnia 17. kwietnia 1899 l. 23851 oświadczył się przeciw jakiegokolwiek zmianie warunków budowy; tudzież, że jakkolwiek w przypuszczeniu, że budowa ujeżdżalni dopiero po 1. lipca 1900 rozpoczęta zostanie, termin płacenia odsetek od 1. stycznia 1901 został oznaczony; ze względu na to, iż budowa ta ukończoną być ma do końca czerwca 1900. słuszną jest rzeczą, by odsetki od kapitału 40.000 zł. płacone były już od dnia 1. lipca 1900, i że Wydział krajowy poczynił w tym względzie odezwą do l. W. 79788/899 odpowiednie kroki, a w przekonaniu, które komisya administracyjna podziela, że wobec bezwarunkowej słuszności żądania, odpowiedź będzie przychylna, wstawił do dochodów przeliminarza funduszu koszar krajowych na r. 1900 półroczne odsetki od kapitału 40.000 zł. w kwocie 1.200 zł. w. a.

W sprawozdaniu swoim podaje Wydział krajowy do wiadomości Wysokiego Sejmu, że komenda batalionu strzelców w Trembowli wybudowawszy bez wiadomości Wydziału krajowego na gruntach koszar krajowych stajnię dla trzech koni oficerskich kosztem korpusu oficerów około 1.200 zł. odniosła się do Wydziału krajowego z propozycją nabycia tej stajni, z której roczny dochód wynosiłby 124 zł. 33 ct., że Wydział krajowy wobec faktu dokonanego i korzyści wynikającej dla funduszu koszar krajowych, wreszcie wobec potrzeby uregulowania stosunków prawnych powstałych skutkiem wybudowania stajni na obcym gruncie oświadczył gotowość zawarcia umowy o nabycie tej stajni z zastrzeżeniem, że stajnia ta pod każdym względem podlegać będzie warunkom umowy zawartej z wojskowością co do samych koszar.

Gdy c. i k. Ministerstwo wojny reskryptem z 8. listopada 1899. Nr. 4427. Oddz. 11. warunki te przyjęło i zezwoliło, by za złożeniem ceny kupna 1.200 zł. stajnia oddana została Wydziałowi krajowemu i objętą przez Zarząd wojskowy, zaś c. i k. Komenda korpusu zarządziła uzupełnienie pierwotnego aktu odbioru koszar w Trembowli i wykazu wynagrodzenia, a nadto wydała odpowiednie zarządzenia do c. i k. wojskowego oddziału budowniczego i do Intendantury korpusnej, wypłacił Wydział krajowy po sprostowaniu na żądanie jego rachunku co do kosztów utrzymania, cenę kupna 1.200 zł, skutkiem czego fundusz koszar krajowych pobiera od dnia 1. grudnia 1899 wynagrodzenie taryfowe za tę stajnię po 124 zł. 33 ct. w. a.

Komisja administracyjna mając na uwadze, że stajnia nabyta ma być zajęta przez wojsko jeszcze przez lat 22, przyniesie więc za ten czas dochód w kwocie 2.735 zł. 26 ct., z której po zapłaceniu $\frac{1}{2}\%$ na kosza utrzymania 13 zł. 68 ct. i na asekurację około 10 zł. pozostanie czysty dochód 2.711 zł. 58 ct., z którego nietylko odsetki po 6% ale także amortyzacya wydanego kapitału 1.200 zł. w czasie o wiele krótszym, jak w 22 latach, są zapewnione, uznaje nabycie to stajni jako korzystne dla funduszu koszar krajowych.

Dochody ze wszystkich koszar krajowych wynoszą obecnie	71.121 zł. — ct.
a z doliczeniem wynagrodzenia za nabytą stajnię w Trembowli	124 „ 33 „
i za ujeżdżalnię we Lwowie	2.400 „ — „

wynosi ogólny dochód roczny . . . . . 73.645 zł. 33 ct.

Ponieważ utrzymanie koszar krajowych należy wyłącznie do zarządu wojskowego, a fundusz koszar krajowych ma na ten cel płacić rocznie $\frac{1}{2}\%$ kosztów budowy z wyłączeniem wartości gruntów, przeto c. i k. krajowa komenda XI. korpusu udzieliła pismem 16. listopada 1899. Nr. 3587. B. A. Wydziałowi krajowemu sprostowane reskryptem c. i k. Ministerstwa wojny z dnia 7. listopada 1899. H. B. Nr. 3441. Oddz. 8. zestawienie kosztów budowy wszystkich koszar krajowych, wynoszących:

za grunta	77.183 zł. 64 ct.
koszta budowy	1,408.881 „ 96 „
wydatki administracyi	16.919 „ 55 „
łącną kwotę	1,502.985 zł. 15 ct.

z przekroczeniem preliminowanych na $1\frac{1}{2}$ miliona o 2.985 zł. 15 ct., które administracya wojskowa z własnych pokryła funduszków.

W obliczeniu jednak kosztów utrzymania, porachowano prawdopodobnie przez pomyłkę nie jak umówiono $\frac{1}{2}\%$ lecz $\frac{3}{4}\%$ od kosztów budowy 1,425.801 zł. 51 ct. w kwocie 10.693 zł. 51 ct.

W odpowiedzi na równoczesne zapytanie, czy się Wydział krajowy na to obliczenie zgadza, oświadczył tenże odezwą z 27. listopada 1899 l. 77438, że obliczonej wyżej wysokości kosztów utrzymania przyjąć nie może, raz dlatego bo nie $\frac{3}{4}\%$ lecz $\frac{1}{2}\%$ kosztów budowy przeznaczone są na utrzymanie koszar, powtóre z powodu, że kraj ofiarował na budowę koszar kwotę . . . . . 1,500.000 zł. — ct. tak, iż po potrąceniu wartości gruntów w kwocie . . . . . 77.183 „ 64 „

wynoszą kosza budowy kwotę 1,422.816 zł. 36 ct. a $\frac{1}{2}\%$ od tej kwoty 7.114 zł. 08 ct., i że tak obliczone wynagrodzenie z doliczeniem kosztów utrzymania kupionej stajni w łącznej kwocie 7.120 zł. za czas od 1. września 1896 do 31. grudnia 1899 od razu zapłacić, zaś w przyszłości od 1. stycznia 1900 w półrocznych ratach z góry płacić gotów.

Gdy c. i k. komenda XI. korpusu odezwą z dnia 4. lutego 1900. B. A. Nr. 127. oświadczyła, iż c. i k. Ministerstwo wojny Oddz. 8. Nr. 4201/99 reskryptem z 9. stycznia na przedłożony przez Wydział krajowy obrachunek się zgadza i wysokość wynagrodzenia za utrzymanie wszystkich koszar w kwocie 7.120 zł. przyjmuje. zaś zwrotu przekroczenia w kwocie 2.985 zł 15 ct. nie żądało, podniesioną przez Wydział krajowy w sprawozdaniu kwestya pokrycia funduszu koszar krajowych stała się bezprzedmiotową.

Tym sposobem ukończone zostały wszelkie obrachunki między Wydziałem krajowym i zarządem wojskowym, a Wydział krajowy wypłacił zarządowi wojskowemu kosza utrzymania koszar za czas do 31. grudnia 1899 w kwocie 46.856 kor. 33 h. czyli 23.428 zł. 16 $\frac{1}{2}$ ct. w. a.

Dochody z koszar krajowych wynosić zatem będą rocznie	73.645 zł. 33 ct.
a po zapłaceniu wynagrodzenia za utrzymanie koszar	7.120 „ — „
kwotę	66.525 zł. 33 ct.

z której tylko koszta asekuracji i możliwe nadzwyczajne drobne wydatki będą miały być pokrywane.

Komisya administracyjna mając na uwadze, że dotąd z dochodów koszar krajowych pokryte zostały procenta bierne od pożyczki 1 $\frac{1}{2}$ milionowej w kwocie 35.840 zł. i cena kupna stajni w Trembowli 1.200 zł. a nadto w bieżącym roku zapłaconą ma być kwota 40.000 zł. za budowę krytej ujeżdżalni na Wulce, z którego to powodu kwota na umorzenie pożyczki 1 $\frac{1}{2}$ milionowej wynosiła dotąd tylko 40.000 zł. tudzież że fundusz koszar krajowych w przyszłości tego rodzaju wydatków mieć nie będzie, wyraża przekonanie, że już w r. 1901 wyższa jak dotąd, a od roku 1902 kwota około 60.000 zł. na umorzenie pożyczki 1 $\frac{1}{2}$ milionowej z dochodów koszar krajowych będzie mogła być użyta, skutkiem czego fundusz krajowy co raz mniej tytułem procentów od tej pożyczki płacić będzie.

Nadmieniając w końcu, że Wydział krajowy poczynił potrzebne kroki w celu wyjednania przeniesienia gminy Mosty wielkie do wyższej klasy wojskowej taryfy czynszowej, w którym to wypadku dochody z koszar krajowych od r. 1901 zwiększyłyby się, wnosi Komisya administracyjna:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sprawozdanie Wydziału krajowego o administracji krajowych funduszków pożyczkowych na budowę koszar dla wojska za czas od 1. października 1898. do 30. listopada 1899 przyjmuje się do wiadomości.

Przewodniczący:

Koziebrodzki.

Sprawozdawca:

Dworski.

